© Malmberg 's-Hertogenbosch

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Deze week werken we met *Goed gedaan!* aan het thema 'Wennen'.
Aan het begin van het nieuwe schooljaar moeten kinderen (weer) wennen aan het schoolritme, de leerkracht en hun klasgenootjes.
Veranderingen en nieuwe situaties kunnen spannend zijn. Uitleg en geruststelling kunnen dan helpen.

In de klas komt het volgende aan de orde:

- Wennen aan iets nieuws gaat meestal vanzelf.
- Hoe stel je je voor aan mensen die je nog niet kent: aankijken, handje geven, naam noemen.
- Mensen die je al wel kent kun je verschillend begroeten: 'hallo' zeggen, handje geven, kus geven.

Tips voor thuis

- Bereid uw kind voor op nieuwe situaties door te vertellen wat er gaat gebeuren.
  'Er komt een nieuwe oppas, ze heet Ankie.'
- Leg daarbij de nadruk op leuke en al vertrouwde zaken.
  'Ankie is heel aardig en past ook weleens op Max.'
- Vindt uw kind iets nieuws spannend, stel hem dan gerust.
  'Je moet er nog aan wennen, maar dat gaat vanzelf.'

Zo doen we dat

vind je iets nieuws spannend of raar?

je went vanzelf, echt waar!

Goed gedaan!

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Deze week werken we met *Goed gedaan!* aan het thema 'Samen één groep'.
De kinderen in de klas zijn allemaal verschillend en dat is leuk! Maar al die verschillende kinderen moeten wel leren hun best te doen om elkaar goed te begrijpen.

In de klas komt het volgende aan de orde:

- Alle kinderen in de klas zijn verschillend (hoe ze eruitzien / wat ze willen / wat ze kunnen).
- Het is leuk dat alle kinderen verschillend zijn.
- Al die verschillende kinderen zijn samen één groep.
- Hoe kun je ervoor zorgen dat je elkaar goed begrijpt: duidelijk en om de beurt praten, goed luisteren.

Tips voor thuis

- Vraag uw kind u aan te kijken als u iets belangrijks zegt (zo wordt hij minder afgeleid en ziet hij uw gezichtsuitdrukking).
- Zeg 'even wachten' als uw kind door anderen heen praat.
- Maak van goed luisteren eens een spelletje door iets te vertellen wat uw kind zo goed mogelijk moet navertellen.

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Zo doen we dat

begrijp elkaar goed!

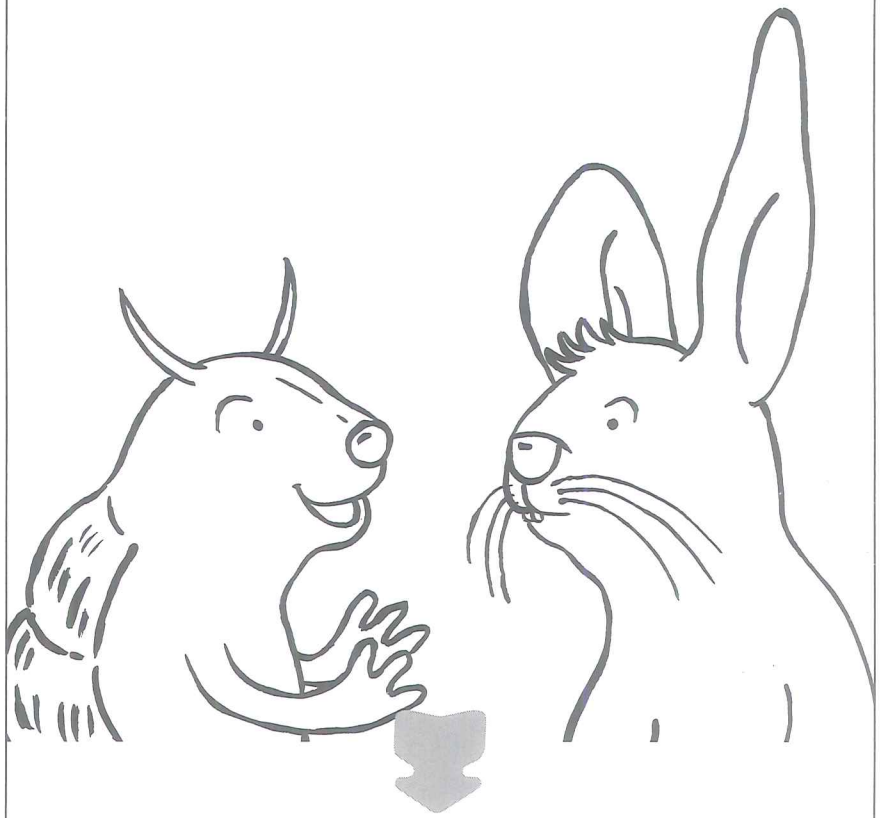

let op hoe je dat doet:

- kijk elkaar aan
- praat om de beurt
- luister goed

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Deze week werken we met *Goed gedaan!* aan het thema 'Grapje, plagen, pesten'.
Grapjes maken is leuk, net zoals elkaar een beetje plagen. Maar kinderen moeten wel weten hoe je plagen leuk houdt en ze moeten leren luisteren naar 'hou op!'

In de klas komt het volgende aan de orde:

- Het kan leuk zijn om plaaggrapjes te maken.
- Je moet duidelijk 'hou op!' zeggen als je het plaaggrapje niet (meer) leuk vindt.
- Je moet stoppen met je plaaggrapje als iemand 'hou op!' zegt.
- Hoe kun je het weer goedmaken?

Tips voor thuis

- Elkaar af en toe foppen en plaaggrapjes maken horen erbij. Daar moet uw kind mee om leren gaan. Maak zelf ook eens een plaaggrapje of fop uw kind op een leuke manier.
- Leer uw kind rustig maar duidelijk 'hou op!' te zeggen als hij het grapje echt niet leuk vindt.
- Geef het goede voorbeeld door altijd meteen te stoppen als uw kind uw grapje niet leuk vindt.

Zo doen we dat

is een grapje vervelend?
zeg dan hou op!

was jouw grapje niet leuk?
zeg dan sorry en stop!

Goed gedaan!

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Deze week werken we met *Goed gedaan!* aan het thema 'Opkomen voor jezelf'.
Goed opkomen voor je eigen belangen is lastig. De een durft niet hardop te zeggen wat hij wil, terwijl de ander juist probeert af te dwingen dat hij zijn zin krijgt.

In de klas komt het volgende aan de orde:

- Hoe kun je het beste vragen of je mee mag spelen: zeg 'hoi', wees aardig, vraag of je mee mag doen.
- Meestal mag je wel meespelen, maar soms ook niet: zeg dan 'jammer' en ga iets anders doen.
- Wat kun je doen als een ander kind jouw speelgoed wil afpakken of jou de zandbak uit wilt sturen: ga stevig staan en zeg duidelijk 'nee!'

Tips voor thuis

- Leer uw kind om op een prettige manier om aandacht te vragen door pas op zijn vraag in te gaan als hij zich aardig gedraagt.
- Oefen voor de spiegel samen met uw kind 'stevig staan'.
- Geef uw kind het recht 'nee' te zeggen tegen intimiteiten die het niet fijn vindt (bijv. het bezoek zoenen).

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Zo doen we dat

verdrietig of bang door wat een ander kind wil?

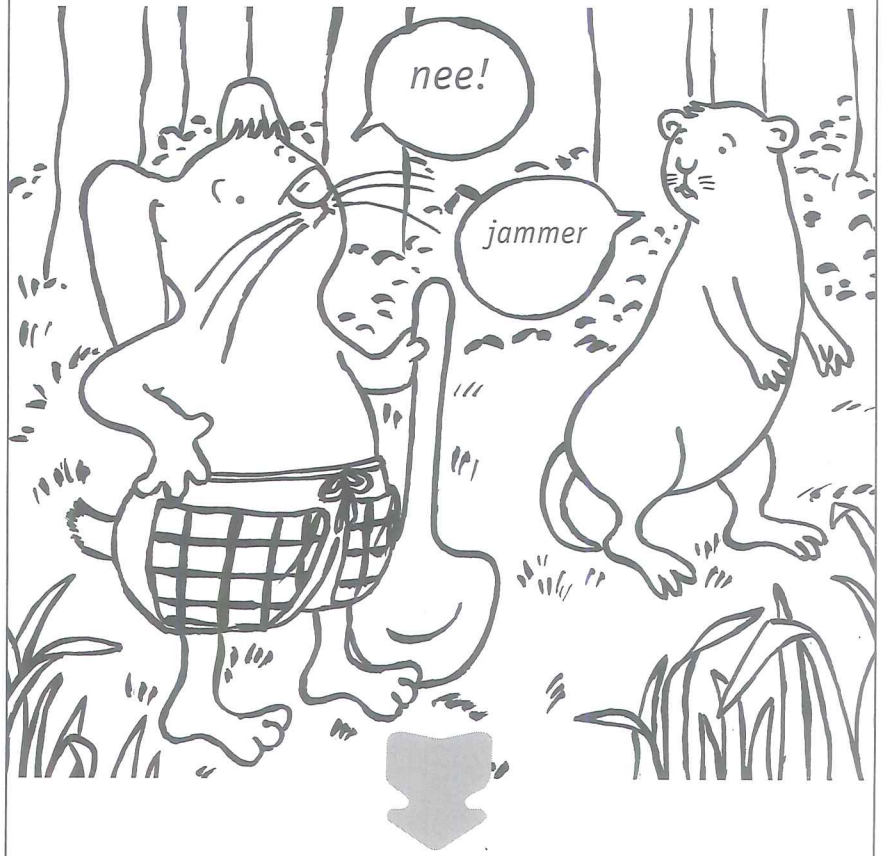

blijf dan niet stil!

- ga stevig staan
- zeg duidelijk nee!

Goed gedaan!

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Deze week werken we met *Goed gedaan!* aan het thema 'Blij met jezelf'.
Zelfvertrouwen is belangrijk. Als een kind ervan uit durft te gaan dat hij de taken en problemen van alledag zélf aankan, geeft hem dat rust en ruimte om verder te groeien.

In de klas komt het volgende aan de orde:
- Het is goed om elkaar complimentjes te geven.
- Je mag trots zijn als je iets knaps of moeilijks doet.
- Soms mopperen mensen op je, maar ze zijn dan nog steeds trots op alle goede en lieve dingen die je doet.

Tips voor thuis
- Geef uw kind vaak complimentjes. Dat hoeft niet altijd met woorden. Door een knipoog of opgestoken duim laat u ook zien dat u trots op hem bent.
- Leg niet de nadruk op wat uw kind verkeerd doet, maar zeg hoe hij het beter kan aanpakken. Uw kind leert meer van advies dan van kritiek.
- Geef uw kind duidelijke grenzen, maar ook genoeg ruimte om zelf iets nieuws uit te proberen.

ZO doen we dat

maak je iets moois?
doe je je best?
vinden ze je hulp fijn?

dan mag je trots op jezelf zijn!

Goed gedaan!

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Deze week werken we met *Goed gedaan!* aan het thema 'Samen spelen en werken'.
Om goed samen te kunnen spelen en werken, is het belangrijk dat kinderen op een prettige manier met anderen omgaan en leren onderhandelen met leeftijdgenootjes.

In de klas komt het volgende aan de orde:
- Zeg 'dank je wel' als iemand iets aardigs voor je doet.
- Wat doe je als je samen wilt spelen, maar allebei iets anders wilt doen?
  - Kies om de beurt wat je samen speelt.
  - Bedenk een nieuw spel dat je beide leuk vindt.

Tips voor thuis
- Geef het goede voorbeeld door uw kind te bedanken als hij u helpt of iets aardigs voor u doet.
- Gebruik bij kinderen onderling vaak het 'om-de-beurt-principe': om de beurt kiezen welk boekje voorgelezen wordt, om de beurt op het fijnste plekje op de bank mogen zitten.
- Leer uw kind ook rekening te houden met úw wensen.
  'Ik wil liever dát boekje.'
  'Ik kies dít spel.'
  Zeker een enigst kind kan anders denken dat het altijd aan de beurt is.

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Zó doen we dat

wil je samen spelen?
maar allebei een ander spel?

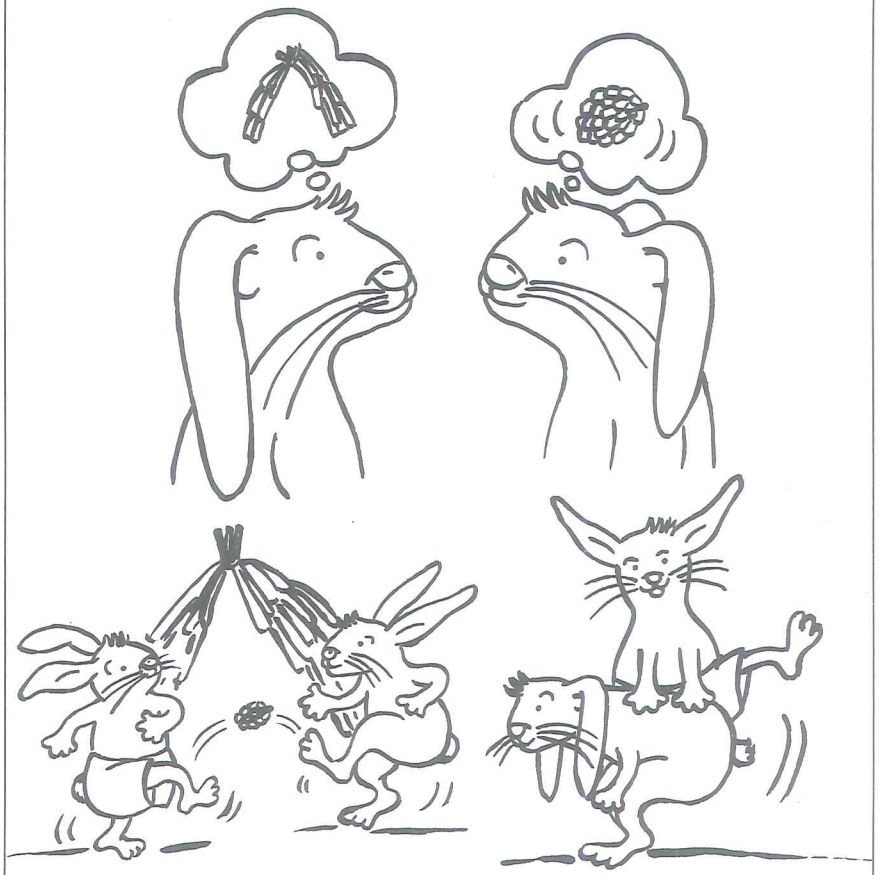

speel twéé spelletjes **of bedenk iets nieuws**

zó lukt het samen wel!

Goed gedaan!

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Deze week werken we met *Goed gedaan!* aan het thema 'Druk, druk, druk'.
Soms krijgen kinderen te veel prikkels en indrukken of ze hebben een te druk programma. Kinderen raken dan gespannen en kunnen onrustig of druk worden.

In de klas komt het volgende aan de orde:

- Als je druk bent, praat en beweeg je veel en zit je hoofd vol plannen.
- Je kunt je armen, benen en mond zélf stopzetten.
- Je wordt weer kalm als je dan even lekker gaat zitten of liggen en aan iets rustigs denkt.

Tips voor thuis

- Maak een 'kinderagenda'. Op een weekplanner (bijvoorbeeld een magneetbord) geeft u met symbooltjes aan wat er elke dag op het programma staat. Overzicht geeft rust!
- Betrek uw kind bij het kiezen/maken van de symbooltjes. (bijvoorbeeld: blokje = naar school, rode ster = mama werkt, blauwe ster = papa werkt, cirkel = oppas komt)
- Bekijk samen elke ochtend de kinderagenda, zodat uw kind weet wat er gaat gebeuren. Plan de dag niet te vol!

Les 7 Druk, druk, druk

Zo doen we dat

ben je te druk?
zet jezelf dan stop!

even rustig worden
daar knap je van op!

Goed gedaan!

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Deze week werken we met *Goed gedaan!* aan het thema 'Wat voel ik?'
Het is belangrijk dat een kind weet wanneer hij bang, boos of verdrietig is en dit ook kan vertellen. Een kind moet leren zeggen wat hem dwarszit (in plaats van dat in zijn gedrag te uiten) en weten wat hij kan doen om zich weer wat fijner te voelen.

In de klas komt het volgende aan de orde:
- Wat is blij? Wat is boos? Wat is bang? Wat is verdrietig?
- Hoe troosten papa en mama? Waar word je weer kalm en blij van?
- Kinderen kunnen elkaar ook troosten en kalm maken.

Tips voor thuis
- Als een kind boos is, gedraagt hij zich vaak dwars. Wees dan duidelijk: boos zijn mag, dwars doen niet!
  'Ik begrijp dat jij boos bent. Maar ik wil niet dat je gilt!'
- Help uw kind weer kalm te worden: blijf zelf rustig, zeg wat hij moet doen en bedenk iets leuks voor daarna.
  'We poetsen nu je tanden. Daarna ga jij fijn bouwen.'
- Begrijp het verdriet en de angsten van uw kind, maar ga er niet te ver in mee. Kalmeer uw kind en bedenk samen iets waardoor hij wat minder bang of verdrietig wordt. (de deur op een kier / zijn lievelingsboek voorlezen)

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Zo doen we dat

hoe voel ik mij?

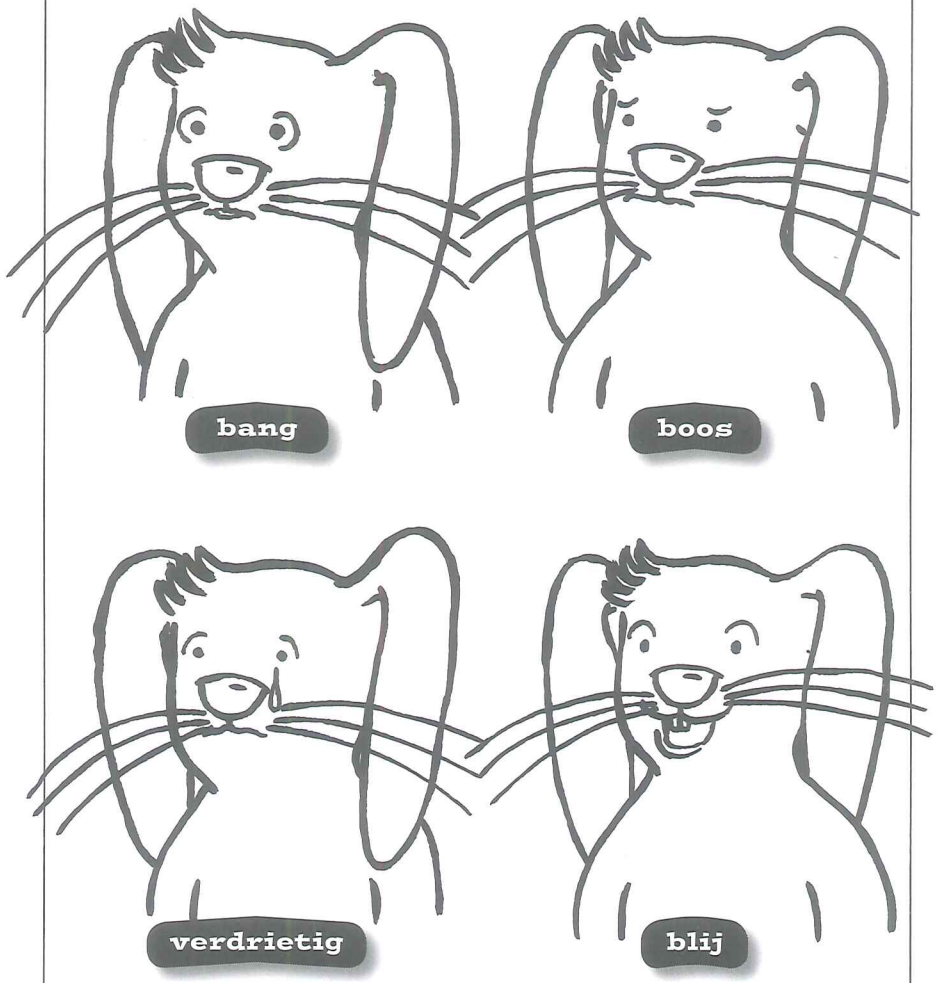

ben ik bang, boos, verdrietig of blij?

Goed gedaan!

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Deze week werken we met *Goed gedaan!* aan het thema 'Allemaal anders'.
Om rekening te kunnen houden met een ander, moet een kind begrijpen wat er in die ander omgaat. (Wat denkt, voelt en wil hij?) Een kleuter kan dat nog niet goed inschatten. Zijn inlevingsvermogen moet nog groeien. Help daarbij!

In de klas komt het volgende aan de orde:
- Ieder kind kan andere dingen leuk of vervelend vinden.
- Als je goed naar een ander kind kijkt, kun je zien of hij een blij, bang, boos of verdrietig gezicht heeft.
- Als je goed luistert, kun je horen of hij iets wel of niet leuk vindt. (Wat zegt hij? Hoe klinkt zijn stem?)

Tips voor thuis
- Leg uw kind vaak uit hoe zijn gedrag is voor een ander.
  'Poes vindt het fijn als jij hem aait.'
  'Als jij Tim slaat, doet dat pijn bij Tim.'
- Leer uw kind goed naar anderen te kijken en te luisteren.
  'Hoor eens hoe blij Poes spint. Wat fijn voor haar!'
  'Zie eens hoe verdrietig Tim kijkt. Wat zielig voor hem!'
- Vertel uw kind hoe hij wél om moet gaan met anderen.
  'Wrijf maar zachtjes over Tims arm, dan gaat de pijn weer weg. En daarna gaan jullie óm de beurt op de step.'

Zo doen we dat

bang, boos, verdrietig of blij?

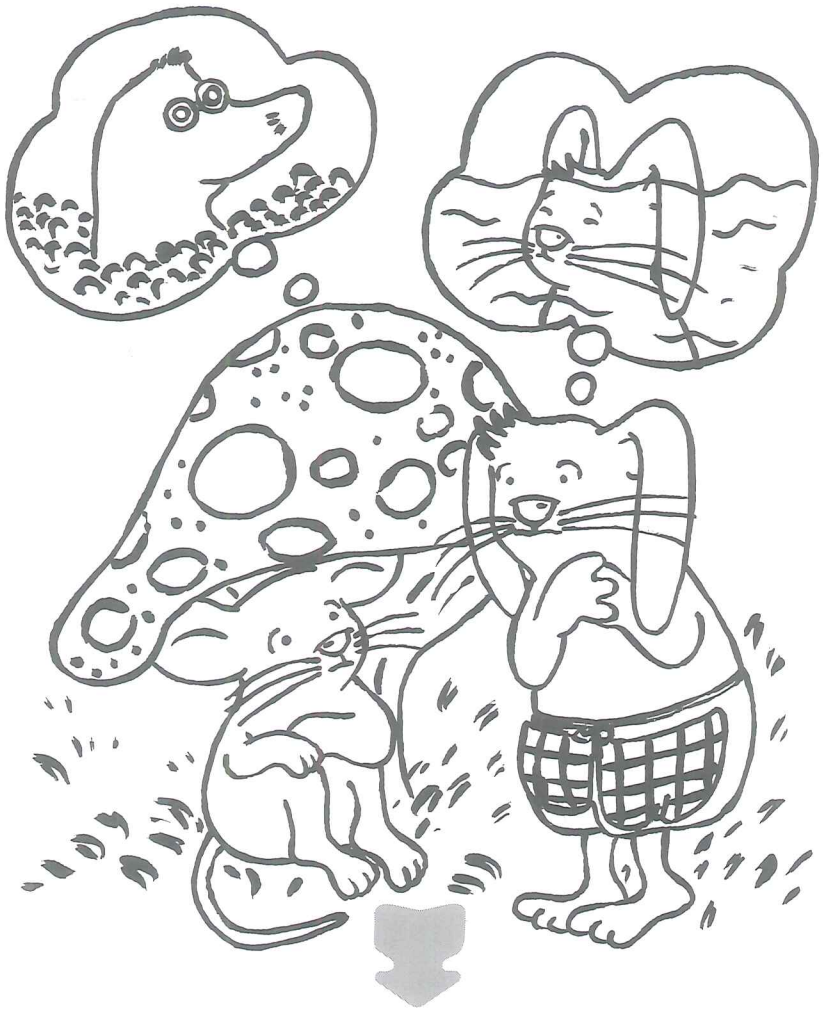

ik voel het soms anders dan jij!

Goed gedaan!

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Deze week werken we met *Goed gedaan!* aan het thema 'Wat denk ik?'
Wanneer je bang, verdrietig of boos bent, kun je dat gevoel niet zomaar veranderen. Maar de negatieve gedachten die je dan hebt, kun je wél positief leren sturen. Daardoor voel je je rustiger en krijg je meer zelfvertrouwen.

In de klas komt het volgende aan de orde:

- Je kunt denken met je hoofd. Denken doe je heel stil. Met 'woorden' die alleen jij kunt horen. En met 'plaatjes' die alleen jij kunt zien.
- Als je aan enge dingen denkt, voel je je bang. Als je aan iets leuks denkt, voel je je blij.
- Je kunt zelf leuke dingen verzinnen om aan te denken.

Tips voor thuis

- Help uw kind bange gedachten positiever te sturen. *'Dat kan ik niet!'* verbetert u met: *'Dat lukt jou best als je even oefent!'*
- Help uw kind verdrietige gedachten positiever te sturen: *'Amy wil nooit meer met mij spelen!'* verbetert u met: *'Amy is nu even boos, maar dat gaat wel weer over.'*
- Help uw kind boze gedachten positiever te sturen. *'Sem pakt mijn auto af!'* verbetert u met: *'Sem dacht dat jij niet meer met de auto wilde spelen.'*

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Zo doen we dat

denken aan enge dingen?
dat voelt akelig en naar!

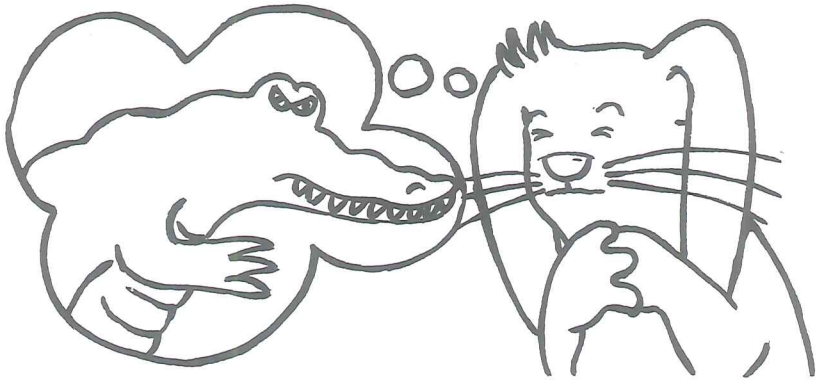

verzin iets leuks om aan te denken
dat voelt fijner, echt waar!

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Deze week werken we met *Goed gedaan!* aan het thema 'Kiezen'.
Het is goed als kinderen leren om zélf kleine keuzes te maken. *Neem ik een dropje of een koekje?* Als ze groter worden, moeten ze immers heel vaak zélf beslissen wat ze doen. *Doe ik mee met die groep? Loop ik boos weg of los ik het op?* Kinderen die zélf hebben leren nadenken over de gevolgen van hun keuzes, kiezen dan beter!

In de klas komt het volgende aan de orde:

- Als je zelf mag kiezen, moet je goed kijken en nadenken:
  - Wat kan ik allemaal kiezen?
  - Wat vind ik het leukste, mooiste, lekkerste?
- Kies dan wat jij het fijnste vindt!

Tips voor thuis

- Vertel uw kind steeds waarom u bepaalde keuzes maakt.
  'We doen kaas op je boterham, want dat is gezond.'
  'We pakken je rode trui, want die blauwe is nu te warm.'
  U beslist, en u hoeft uw kind niet te overtuigen van uw keus. Door een waarom te geven, leert uw kind waar je op moet letten als je kiest, en wat de gevolgen van een bepaalde keuze kunnen zijn.
- Geef uw kind de ruimte om zelf keuzes te maken. Hou die keuzes voor een kleuter wel klein en overzichtelijk. Laat hem kiezen uit twee mogelijkheden die u bepaalt.
  'Wil je een appel of een banaan?'

Zo doen we dat

kies goed!

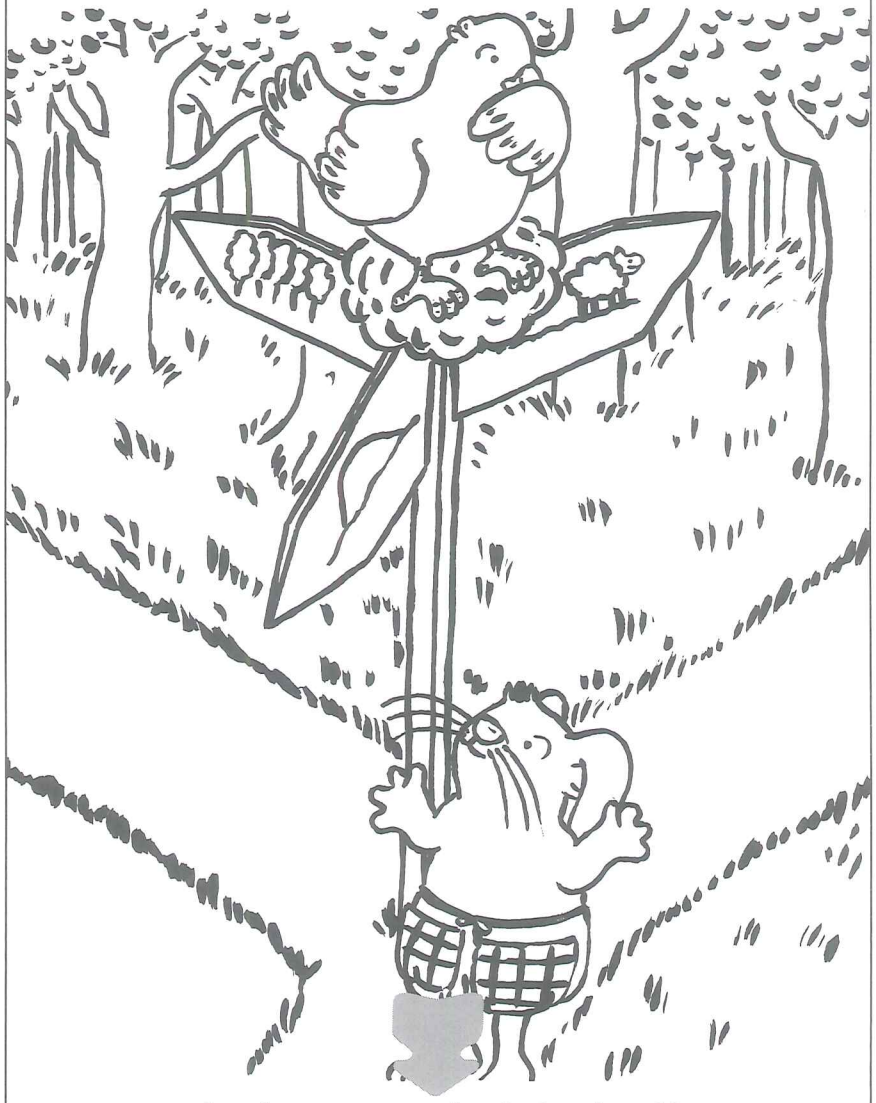

denk na voor je iets doet!

Goed gedaan!

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Deze week werken we met *Goed gedaan!* aan het thema 'Jezelf de baas'.
Jonge kinderen moeten nog leren zichzelf te beheersen: op je beurt wachten, niet zomaar de straat oprennen, niet slaan als je boos bent, geen snoepjes wegpakken.
Er zijn een heleboel afspraken en regels die kinderen zich eigen moeten maken om veilig en gezond groot te worden en om rekening te kunnen houden met anderen.

In de klas komt het volgende aan de orde:
- Er zijn een heleboel afspraken en regeltjes om ervoor te zorgen dat er niks gevaarlijks gebeurt.
- Kinderen kunnen ook tegen zichzelf zeggen: 'Nee, niet doen. Dat is gevaarlijk!'
- Kinderen kunnen zichzelf ook een beetje troosten door tegen zichzelf te zeggen: 'Stil maar. Komt wel goed!'

Tips voor thuis
- Help uw kind zich te beheersen wanneer hij boos is. Blijf zelf kalm. Laat uw kind even diep ademhalen en *zeggen* wat er is. Help hem daarna afleiding zoeken.
- Geef uw kind korte, duidelijke regels.
  'Nooit met vuur spelen.'
  En leg kort uit waarom.
  'Anders kun je jezelf branden.'
  Zo maakt u het voor uw kind gemakkelijker uw woorden te herhalen om zichzelf te waarschuwen voor gevaar.

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Zo doen we dat

jezelf troosten? niks gevaarlijks doen? dat kun jij echt!

zeg tegen jezelf wat mama altijd zegt!

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Deze week werken we met *Goed gedaan!* aan het thema 'Eerlijk waar?'
Kleuters jokken vaak erg gemakkelijk. Werkelijkheid en fantasie lopen voor hen nog door elkaar. Bovendien snappen ze het verschil tussen 'goed' en 'slecht' niet echt. Hun geweten moet zich nog verder vormen. Duidelijk vertellen hoe het wél hoort en goed gedrag belonen, helpt daarbij.

In de klas komt het volgende aan de orde:
- Dat je eerlijk moet zijn:
  - wat is eerlijk? wat is jokken?
  - hoe kun je eerlijk delen?
- Dat je ruzie snel weer goed moet maken:
  - elkaar een hand geven en 'sorry' zeggen
  - weer aardig zijn voor elkaar

Tips voor thuis
- Wanneer u wéét dat uw een kind iets 'stouts' heeft gedaan, dwing hem dan niet te bekennen. De kans is groot dat uw kind dan juist gáát jokken om te voorkomen dat u boos wordt. Zeg gewoon wat u weet en maak rustig duidelijk wat u daarvan vindt.
  'Je hebt zonder te vragen een snoepje gepakt. Dat mag niet! Altijd eerst vragen! Afgesproken?'
- Slaat uw kind een ander kind tijdens een ruzie, laat hem dan niet alleen 'sorry' zeggen maar ook even over de pijnlijke plek wrijven om het weer goed te maken.

Zo doen we dat

even boos op elkaar?
maak het snel weer goed!

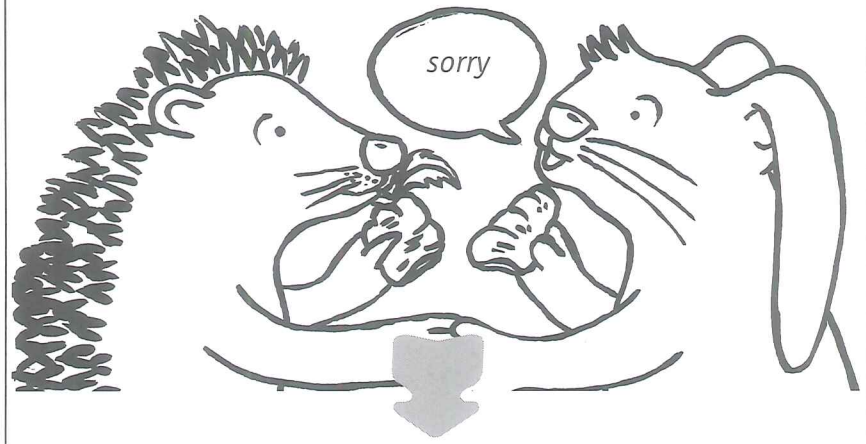

zeg sorry, geef een hand
en zorg dat je weer aardig doet!

Goed gedaan!

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Deze week werken we met *Goed gedaan!* aan het thema 'Vrienden'.
Samen spelen is leuk, maar soms nog moeilijk voor kleuters. Sportief winnen en verliezen is vaak lastig, net als rekening houden met hoe de ander zich voelt.

In de klas komt het volgende aan de orde:

- Iedereen wint soms wint en verliest soms:
  - Als je wint, ben je blij, maar dan mag je de ander niet 'uitlachen'.
  - Verliezen is niet leuk, maar als je dan 'jammer' zegt en gezellig mee blijft doen, is dat héél knap.
- Kinderen kunnen elkaar ook troosten als iemand verdrietig is of zich pijn heeft gedaan.

Tips voor thuis

- Geef uw kind een groot compliment als hij sportief wint of verliest.
- Geef zelf het goede voorbeeld door rustig 'jammer' te zeggen als uw kind een spelletje van u wint.
- Vraag uw kind te helpen met een concreet klusje wanneer u zich pijn doet of ziek bent. Door even de pleisters uit de la te pakken, een washand nat te maken voor de pijnlijke knie of een mooie tekening te maken voor een zieke vader leert een kind anderen te helpen wanneer dat nodig is.

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Les 14 Vrienden

Zo doen we dat

winnen is fijn,
verliezen niet echt...

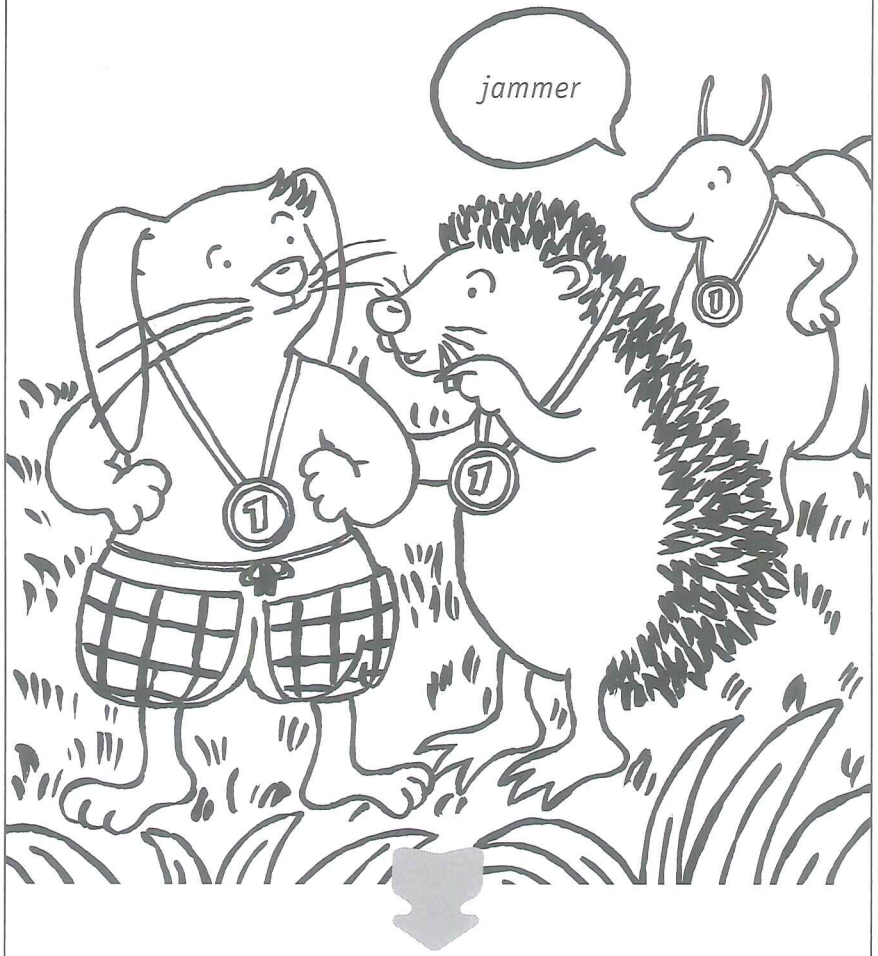

het is knap als je dan jammer zegt!

Goed gedaan!

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Deze week werken we met *Goed gedaan!* aan het thema 'Ken jezelf'.
Om goed met zichzelf en anderen om te gaan, is het van belang dat kinderen leren nadenken over zichzelf. Dit schooljaar wordt stilgestaan bij de vragen: Wat voel ik? Bij wie hoor ik? Wie vertel ik wat ik voel?

In de klas komt het volgende aan de orde:
- Waar woon je? En met wie woon je daar samen?
- Wie kan jou goed troosten en helpen als je verdrietig, bang of boos bent? Met wie kun je goed pret maken?

Tips voor thuis
- Leer uw kind te zéggen wat er mis is. Repareer zijn kapotte speelgoedje niet automatisch als hij dreint of het met een verdrietig gezicht onder uw neus duwt. Vraag hem te vertéllen wat er mis is en wat hij van u wil.
- Leer uw kind het aan de juiste persoon te vertellen wanneer er iets mis is. Dat wil zeggen: iemand die hem begrijpt, iemand die kan helpen of degene wiens schuld het is.
  'Vertel het ook maar tegen oma. Die kan zo fijn troosten.'
  'Vraag het maar aan papa, die kan dat vast wel weer maken.'
  'Zeg maar tegen Stijn dat je knie nog steeds een beetje pijn doet en dat je boos op hem bent!'

Zo doen we dat

ben je boos of bang?
word je ergens verdrietig van?

vertel het aan iemand die je helpen kan!

Goed gedaan!

© Malmberg 's-Hertogenbosch